

Ara 80 fill.

Hirlepbélyeg használatát a bratislavi postagazgatóság 25.857/III. a - 25. 28. X. 25. szám alatt engedélyezte. „Podávaci poštový úrad Nitra.”

NITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Megjelenik vasárnaponként. Előfizetési ára egész évre 40 Ks, félévre 20 Ks Külföldre 60 Ks. évenként.	Alapítója: Dr. TÓTH JÁNOS. 1933-ig szerkesztette: Dr. FRANCISZY LAJOS.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nitra, Piarista-utca 22. szám, földszint. Hivatalos órák: hétköznap reggeltől estig.
Negyvenkilencedik évfolyam	6. szám	Nitra, 1941. február 16.

Elsőosztályú tűzifa
nagyban és kicsiben kapható

Hasáb handloval
vágott porosz
fűrészelt kárvini **szén**
koks állandó raktáron

Sumichrast Rudolfnál
Nitra, Vodná ulica. Tel. 2291.

Vennék jókarban levő bútorokat.
Cím a kiadóban.

Ha jól akar járni, mértékutáni férfi és női csizmát viselni, forduljon **ORBÁN divat-cipészhez** megy, aki a leggyorsabbtól a legkényesebb igényeket is kielégítő, legújabb divattal utáni kiszolgálásban részesíti.

Orbán György cipésmester
NITRA, Rázusová (Kalmár-ú.) 17.

Csak a **„YOGHURT“**
azon üdítő és tápláló tejétel,
mely magas életkort biztosít.
„YOGHURT“
kapható a NYITRAI MLEKARSKE
DRUZSTVO-ban (GAZDASÁGI
TEJ SZÖVETKEZET).

Plágium-vádak.

Valaki nagyon szellemesen megjegyezte, hogy a mai drága korban az emberi agyvelő a legolcsóbb. Alig mulik el nap, hogy ne szereznénk tudomást arról, hogy ez és az a „hivatott, tehetséges” író közzvet ne adna ki. Ma mindenki író, költő, újságíró akar lenni, még az is, aki a nyelvtan legemibb szabályaival sincs tisztában.

Szerkesztőségünket naponként halmozzák el ezek a képzelt szellemi titánok kézírtaikkal, melyeknek végén nagybűszkén a következő sorok állnak: Elvárom, hogy cikkem, tárcám a legközelebbi számban megjelenjen, mert nem szoktam meg azt, hogy írásaimat heteken keresztül az íróasztal fiókjában pihentessék. Mellesleg megjegyezve, több előkelő napilap munkatársa vagyok...

A szerkesztő átolvassa a beküldött cikket,

tárcát és meglepetve tapasztalja meg, hogy az tényleg irodalmi gyöngyszem. Titokban őrtül a lelke, hogy ilyen munkatársra tett szert. Két hét múlva egy bizalmas hangú levele kap, melyben a levélíró közönséges irodalmi szarkának bélyegzi a novella íróit. A kérdéses novella mintegy negyven év előtt jelent meg egy közös kiadású könyvben és azt mostani „szerzője” egyszerűen kilopta, csak a személyek nevét változtatta meg.

Igazuk van ezeknek a nagy szellemi titánoknak: ugyan ki emlékszik egy negyven év előtt kiadott novellára? Ha csak az átkozott véletlen bele nem avatkozik.

Mi történt Nitrán 60 év előtt?

— Második közlemény. —

Március 22-én húnyt el *Dualszky* János örkanonok 74 ik életévében, Dualszky a régi Nitra legismertebb történelírója volt, ki 1875-ben adta ki „Nitra vár és város történelmi vázlatát” című úttörő könyvét. A székesegyház sírboltjában temették el.

A híres Artmann-féle zeneintézet növendékei március 20-án hangversenyt rendeztek. Kiltüntek Laszky Albert (később jeles bécsi zeneszerző), Arnold Mária és Weisz Lujza.

Súlyos szerencsétlenség történt márciusban Mehenicén, aköbányában Guiseppe Delachlesa olasz mérnök egy szikláról lezuhant és szörnyet halt.

Nagy műkedvelő előadást rendeztek a nitrai zenebarátok az épülő színház javára április 9-én. Előadták dr. Szulovszky Ignác ügyvéd eredeti vígjátékát „A házasság politikáját”. A szereplők közül kiltüntek Kopcsányi Nándorné, Olsavszky Jenő, Csernyák Irén, dr. Sullk, dr. Brunovszky, Tóth Lajos, Keck Vilmos. A zenekari Duschinszky Lipót karmester vezényelte. Rendező dr. Fabricius ügyvéd volt.

Április 11-én előadást tartott a Zoboron és a Csermányon dr. Gyürky királyi biztos a szőlőművelésről.

Április 27-én elhunyt Tagányi Imre megyei levéltárnok.

Május 3-án kezdte meg tíz napos vendéglátását a bratislavi német színtársulat.

Szécsy Ferenc ügyvéd irodáját a Káptalan u. 96. számú házban április 15-én megnyitotta.

Április folyamán a nitrai sajtó nagy felháborodása közepett bontották le Hlohovecén az ú. n. „Lehel tornyát”. A monda szerint a magyar vezérek egyike, Lehel,

Hlohovecét és vidékét elfoglalta. A vesztett augsburgi csata után Henrik császár helyett annak egyik emberét kürtjével egyoncsapta, mire felakasztották. Vitézei Hlohovecra menekültek és emlékére egy tornyot emeltek. A Névtelen Jegyző is írja, hogy Hlohovecét Lehel foglalta el. A torny a tér közepén szabadon áll. A piacba nyúló uccát sokáig Lehel uccának hívták.

Helpfy Ignác országos képviselő, a 48-as függetlenségi párt egyik vezére a párt nitrai megalakítása céljából május 5-én Nitrára érkezett.

Kubinyi Sándor nitrai polgármester május 3-án ünnepelte ezüst lakodalját.

Rudolf trónörökös esküvője után átutazott Érsekújváron nejeivel, Stefániával. Ebből az alkalomból Nitramegye küldölsége Érsekújvárra utazott.

A nitrai rendőrség a Szigeten letartóztatta Nimajevsky Lajos orosz *nihilistát*. Elmondta, hogy Oroszországból azért kellett menekülnie, mert egy razzia alkalmával két bombát találtak nála.

Június 2-án ismét rendezett műkedvelő előadást a Zenebarátok Egylete. Előadták a „Fehér Othello” bohózatot. Kiltüntek Rédeky Géza, Csernyák Irén, Mazóly Angyalka, Fabricius Endre.

Dr. Kósa József ügyvéd, ki évek óta a Büttner-féle ügyvédi irodában működött, saját irodáját a dr. Lövinger-féle házban megnyitotta.

Június 1-én sorsolták ki a nitrai színház-épület javára rendezett sorsjáték nyereményeit. A főnyeremény Szücs Kálmán vág-sellyei lakosé lett. A sorsjátékon közreműködtek: Pazsiczky Ágota, Mérey Gizella, Kovács Irma és Szále Irén nitrai úrilányok.

A szabadelvűpárt a nitrai választókerületbe május 31-én képviselőnek Markhof Jánost jelölte.

Báró Riese-Stallburg elefánti földbirtokos 210.000 forintért eladta birtokát lovag Skoda Jaromírnak.

Június 13-án jegyezte el Mérey Ágoston városi főjegyző Szecsányi Irma kisasszonyt.

Június végén ejtették meg megveszerle az országgyűlési képviselőválasztásokat.

Nitrán 1505 szavazatból 1415-öt kapott Vágner József kanonok (kormánypárt), 90-t herceg Odescalchi Artúr (függetlenségi párt). Topofčanyban herceg Odescalchi Gyulát választották meg (kormánypárt) a „mérsékelt ellenzék” jelöltje, Gáffor Elekkel szemben. Prievidzán Sporzon Ernő lett képviselő (kormánypárt) 156 szótöbbséggel a színtén kormánypárti dr. Krajcsik Ferencel szemben.

Június 21-én vezette olárhoz Zerdahelyi

Nitrianska ľudová banka
(Nitrai Népbank)

zálogkölcönosztály a előnyös kölcsönöket folyósít arany, ezüst ékszerekre és órágákra a legkisebb összegektől a legnagyobb összegekig. A bankosztály vállal átutalásokat és külföldi kifizetéseket nagyon jutányosan és rendkívül gyors lebonyolítás mellett folyósít bekebelezésre, személyi hitelű kölcsönöket stb.

Béla Endrődy Gizellát, Endrődy Alajos nitra-városi közigyám lányát.

Jánus 20-án a délelőli órákban a Pár uccán leégett a „Medvéhez” című nagy épület.

Augusztusban ú. n. „ünnepi ívást” rendezett Nitrán a bécsi „Nitria” nevű egyetemi diákegyesület.

Szeptember 15-én nyílt meg a nitra-topofčany-i vasút. A nitra-topofčany-i út két óra hosszat tartott.

Szeptember 2-án húnyl el id. Toifel Jó zsef 61-ik évében.

Szeptember 17-én halt meg Nitrán Ocskay Ignác nagybirtokos 95 éves korában. Több millió forintot hagyott hátra. Hosszabb ideig gondnokság alatt volt, vagyonát neje és veje, gróf Zamojszky kezelte. A podolai családi sírboltban temették el.

Szeptember 25-én volt Csernyánszky Lajos árvaszéki jegyző és Gorbay Paula úrhölgy (Topofčany) esküvője.

Szeptember végén fejezte be Lakner Ferenc új szállodájának építkezését.

Október 2-án ünnepelték meg Bratislavában M. Rasskó Konstanza nitrai születésű apáca, Rasskó Károly nitrai polgár nővérének 50 éves apácai hivatásának fordulóját.

Gond Ignác nitrai gimnáziumi paptanárt és ismert régészt gróf Károlyi György Ausztria Magyarország londoni követe Londonba hívta meg, fia nevelőjének.

Bóna Károly és Wrehovszky Viktor kiadásában október végén megjelent az 1882-i nitrai naptár.

Október 20-án halt meg H. Krškanyban Hrankay János ősz ügyvéd, ki évek óta Mérey Lajos ügyvédnél lakott.

December 8-án égett le a bécsi Ringteater. A sok száz áldozat között számos nitrai is volt.

Tóth Béla színgazgató december 17-én kezdte meg előadásait a Szarvas vendéglőben. (Az új színházat csak 1882-ben nyitották meg.) A társulatnak 37 tagja volt.

Csendes kultúrmunka Zsérén.

Szűkebbre szorult kisebbségi helyzetünkben is hoznak a lapok egy-egy kultúrelőadást, színdarab rendezést a Nitravidéki magyar falvakból. Talán Zsére az egyedüli, mely magának magában éli csendes kultúrelétét. Olyasféle hagyományos szögletes zárkózottság veszi körül, mely talán még a múlt félreesettségéből datálódik. Pedig itt is vannak a magyar műveltségnek hírtérítői. Lehet, ok az oka, hogy senki nem vesz róluk tudomást: szerénységükben kerülik a zajt.

Hogy nevén nevezzük a gyermeket: a zsérei tantestület még az ősszel megalakította a szülői társulatot, hogy a cél, a jobb eredmény eléréséhez a szülők segítségét megnyerhesse. Továbbá, hogy szorosabb, meghittebb kapcsolatot létesítsenek az iskola és az otthon között. Minden hónapban összejönnek, hogy megbeszéljenek egyet-mást, vagy meghallgassanak egy előadást. Karácsonykor az alsó évfolyamok egy kedves karácsonyi jelenetet játszottak. A középső évfolyambeliek „A megkerült gyermek” című pásztortjátékot, a felső évfolyam tanulói pedig a „Senki Miska” című népszínművet mutatták be nagy sikerrel. Ahány előadás, annyi zsúfolt terem. Az erkölcsi sikeren kívül a le nem becslendő anyagi sikerből, új kályhákat lehetett beszerezni az iskolába.

A megállás nélküli munka természetesen tovább folyik. Míg most a „Falú rossza” próbái tartanak esténként, terembe van véve a „Gyónási lírok áldozatai” című vallásos színmű, melynek szerepkönyvét mindezideig — a mai viszonyok miatt — nem sikerült beszerezni. Volt népdal délután, amikor a gyermekek szebbnél-szebb felújított magyar népdalt énekeltek. Most gyermekeinktől újra halljuk azokat a szép magyar dalokat, amelyeket szépapánk még daloltak vagy legalább is tudtak, de mi — azt hittük szebbeket tudunk — jóformán nem is hallottunk róluk. A szórakoztatóval tűzdelve közben egy két kultúrelőadás is elhangzik.

És most kedves olvasó, ki eddig elkísértél: állj meg egy percre a négy kultúrharcos előtt, kik bebizonyították, hogy közös harmóniával, akarattal lehet bármely magyar sárfészekben élni és eredményesen dolgozni.

Dallos László.

MITTUCH JÓZSEF:

Mário, az élő halott.

Lassan szétfoszladozó fájdalmas képe még most is fel felbukkan fakó emlékezetemben a messze idők szürke távlatából.

Régen volt. Még a legendásnak mondott korban, midőn az ember útlevél s egyéb székszámszámra való igazoló irat nélkül, nyugodtan járhatott, kelhetett kénye kedve szerint határon innen és határon túl.

Ott ültem Sorrento tengerparti, meredeken feltörő sziklapárkányán, a körszkörül illatozó narancs és citromligetek árnyában. Soha el nem mosódó tüneményes kép tárult élvizomjas szemem elé. Itt érttem meg Goethe mámoros, káprázatos lelkének a nagyvilágba harsogott kérdő szavát: „Kennst du das Land, wo die Citronen blühen?” Saját mámoros élvezetében, melyet Sorrento képe lelkében megindított, részesíteni akarta az egész világ minden halandó emberét.

Lábam alatt a tyrrheni tenger végtelenségbe vesző azúr tükre. Rajta a bárkák, vitorlások s csónakok ringó tömege. Csipkefinomságú fodros hullámain és fölöttük vijjogó sirályok lehelletszerű konturjai. Fölöttem a párállan, felhőtlen, mesébe illő olasz égbolt. Jobbra a Vezuv csonka kúpja, pinia formájú füstoszlopával s ernyőjével. Alatta, oldalában, mint zöld drágaköbe foglalt gyöngyszemek: Castellamare, Torre del Greco, Boscore case. Balra Capri szigete grotta azzarrájával s Tiberius palotaomladékával. Jobbra Ischia, Peschiera, Tuzzaoli, Procida tengerbe belenyúló sziklazátonyival. A háttérben a szédületes szépségű és fekvésű Nápoly, melyről önérzetes, büszke lakója leszögezi a megmásíthatatlan itéletet: Napoli vedere e muori!

Én Nápoly forró napsugarak fényében tündöklő képét látva, pont ellenkező hatást váltottak ki lelkemben körvonalai. Nápolyt meglátni s nem meghalni, hanem fenséges képében elalélságig gyönyörködni.

A varázs lebilincselte lelkemet. Már majdnem átszellemülve szívtam lelkem mélyébe az egyre váltakozó gyönyörűséget, midőn hangulatos merengéséből kizavart egy olasz korall csecsebecse házaló tompa szava.

Mário Puricelli volt, amint utóbb bemutatta magát. Castellamare-i korallhalász. Rideg márványba, hideg kőbe vésett fájdalom volt a képe. Szóba eredtem vele. Mellém ült a mohos szikla-

párkányra s unszólásomra elmesélte fiatal élete szivettépő történetét, amely a fájdaloknak mélyre barázdált nyomait, ott felejtette napbarnitotta rokonszenves ábrázatán!

— Signore! én vagyok az élő halott. A legboldogtalanabb az egész világon. Szépen indult el életem sora. Nézzen amoda Castellamare tengerpartja felé. A granátfák tövében tisztán kivenni a Puricelli korallhalász család ősi házikóját, melyet évek óta magam lakom. Közvetlen szomszédunkban lakott a Mariai család. Ez is korallhalászból élt. Én voltam családunk egyetlen sarja, épúgy mint Gioconda a Mariani családe.

Gyermekéveinket együtt töltöttük. Játékunk, gondolatunk, cédáskodásunk mindig egy és ugyanaz volt. Mint jó testvérek szerettük egymást, mindig megosztottuk örömrünk, bánatunkat. Szüleink gyakran kivettek halásztűjűkura, a nyílt tengerre. Mi is mindketten tartós barátságot kötöttünk az örökké mozgó, változatos indulatu, titokzatos tengerrel.

A napok jöttek, mentek rohanva szédületesen. Felcseperedtünk. Egyszerre csak úgy éreztük, hogy valami meleg, forró áramlás hálózta be lelkünket. De ekkor is úgy éltünk tisztán szeretve egymást, mint a mesebeli Pál és Virginia.

Kijártunk a tengerre. Izmaink beleszoktak a kemény evezőcsapások ütemes, erőteljes leadásába. Halásztuk fogas hálógereblyéinkkel a moszatos sziklákhöz tapadt korallokat, melyeket utóbb szemrevaló csecsebecsének feldolgoztunk. Akkor becse, értéke volt még a klárisnak. Ma többre becsülik a talmiaranyat s az egyszerű tüveget.

Alkonyatkor ott találkoztunk a tengerparti Madonna képe előtt. Ennek áldása kísérelében tértünk rendszerint pihenőre. Szüleink örömteljesen mosolyogva figyelték szoros barátságunk felfelé ivelését, mélységes, kölcsönös szeretetűnk erőteljes fejlődését.

Éppen szent Gennaro napja volt. Minálunk ünnep. Korábban találkoztunk Madonnánk képe előtt. Valami ünnepi, szokatlan hangulat. Sejtelmes vágy bilincselte le szívünket. Hazatérünkben, midőn Gioconda villogó tekintetével mintegy varázslatba hajtott, ajkam öntudatlanul vallomásra fakadt.

— Gioconda édes, legyünk egymáséi!

Gioconda megtorpant s midőn kijelentésem kapcsán zavarából föleszmélt, csak annyit tudott szólni: — Mário! lelkem-lelkéből tépted ki a szót. Egy hosszantartó, forró kézszerítés pecsételte meg a váratlanul kirobant alkukötést.

Mindakét család felujjongott örömben a hír hallatára. Kitűzték az esküvő napját s megtörténtek az előkészületek.

A nagy nap előtt megterítették az ünnepi asztalt. Rajta ragyogott kristálypalackokban a falernói, marsalai tűzes bor tarkítva egynehány üveg chiantival, lacrimával és gyöngyöző spumantóval.

Éppen csak a halászt jellegző scampi, granchio, gembero hiányzott még. Fogtam magam, beleültem vitorlás bárkámba s kiveztem Ischia partjai felé. Ott bizony teszek szert a kívánt zsákmányra.

A halak mélyen bujkáltak a tenger vizében s Ischia háttéréből sötét felhőgomolyok emelkedtek a szürkülő égboltra. Ezek, minden halász tudja, a kitörő viharos zivatar előjelei.

Rövidesen kitört az égi háború. A viharlökések mindig óriásibb hullámokat vertek s az ezek nyomában keletkezett hullámörvények elnyeléssel fenyegették gyöngye bárkát. Hatalmas lendülettel, minden izomerőm kifejtésével küzdöttem a morajló hullámokkal, nehogy odacsapják bárkát az ischiai part sziklához s pozdorjává zúzzák.

Valóságos léletidő volt. Teljesen besötétedett, midőn kimerülve, bágyadtan haza kerültem.

A két család tagjai remegve várták hazatértemet. Gioconda nem volt bent. Mécses ment gyújtani a Madonna-kép elé, hogy a tengerek királynéja visszavezérleje szerencsésen Máriót. Én nem láttam Giocondát a Madonna-kép előtt. A mécs pislogott. Rosszat sejtettem. Szent Isten, csak nem merészkedett nekivágni az örvénylő tengernek, hogy Márióját megkeresse!

Úgy csuromvíz, amint voltam, újra belevettem magam a bárkába és koromsötétben, csak itt-ott imbolygó fények irányában eveztem Ischia felé. Az égiháborús a rémes vihar még mindig dúlt. Bárkám, mint dióhéj, felvetődött a hullámok tajtékzó tarajára, majd meglebukott az örvénylő vizek mélyére.

Gioconda kiáltásaimra csak a zúgó vihar rémes kacaja felelt. Keresztül-kasul hasogattam, törtem a hullámormokat, de Giocondának nyomát sehol sem találtam.

Szent Isten! csak nem pusztult el? Ez az iszonyatos gondolat kezdte marcangolni szívemet.

Már a vérvörös napkorong is kezdte széjjel-szórni Vezuv kupja mögül hajnalsugarait, midőn visszaveztem a partra.

Bár soha nem ébredtem volna e kegyetlen napra!

Partot érve nem messze Torre del Greco házeitől ott találtam szárazra vetve Giocondám élettelen tetemét.

Egy rémes, fájdalmas kiáltás szakadt ki összeomlott lelkemből. Ráborultam Gioconda hideg tetemére, ki irántam való szeretetből belevetette magát az irgalmatlan tenger mindenek elnyelő torkába.

Hogy mi történt tovább velem, nem tudom. Csak arra emlékszem, hogy eszméletemet visszanyerve, ott találtam magam kis házunk nyoszolyáján.

A síró harangok összehívták Castellamare lakóit, hogy elbucsuzzanak örökre a tragikusan elpusztult Giocondától.

A castellamarei campo santo keskeny terraszán temették el egyetlen mindenségemet, anyagi lelkű Giocondámat s vele együtt az én életemet, lelkemet is egész nyugodtan oda temethették volna oldalára, mert azóta amúgy is csak élőhalott vagyok. Földi létemnek nincs többé értelme. Lelkileg összeroskadva járom meg a kinteljes élet útjait! Minden öröömöm, reményem letiprása után házam bejárata fölé is irattam szellemóriásunk infernójának feliratát: lasciate ogni speranza, voi ch'ètrate! Egyedüli reményem, hogy túl a csillagokon viszontlátom még Giocondámat.

A Madonna képe előtt emlékére állandóan ég az olajos mécs, mint a veneziai Riva di Schiavonin, az ártatlanul haláira ítült pékinas emlékére az örök lámpa!

Signor! ha Castellamare felé vezérl az útja, menjen a campo santora s keresse fel Giocondám myrtusz- és lauruszokokkal teleültetett sírját s mondjon egy Miatyánkot lelke üdvéért!

Ott voltam. Valahogy odavonzott megilletődött lelkem. Mélységes, bensőséges ima áradt ki belőle.

Egy myrtuszágat téptem le sírjáról s annak elszáradt fakó levele mindig eszembe juttatja a szerencsétlen Mario és Gioconda szivettépő történetét...

Nedves falak szárazzá tétele teljesen egyéni, eredeti módon. Minden más, eddigi módszert és eljárást felülmúl. Keresse fel tehát bizalommal a jóhírű Spatyna István céget, Váralja-u. 35.

Vasárnapi levél

Hirdetés, mely vezércikknek kínálkozik.

A csoszogó, tipegő lépésekre felfigyeltünk. Törődött testű, hajlott hátú asszonyka motozott az udvaron és mindenkitől szives hangon megkérdezte, hol van lapunk szerkesztősege. Magyarul beszélt és csak természetes, hogy a tanulók nem értették a feladati kérdést és útbalgazítást nem adhattak. Végre hozzánk ért.

A kort nem tudjuk megállapítani. Legalább is abban a tisztos korban van, mikor a nőket hidegen hagyja, hogy több e, vagy kevesebb e értékük. Háta hajlott, kezei reszketősek, az arcon már elvégezte az idő ekéje a munkáját, de ez az arc öregségében is megnyerő volt. Kellemes vonású, két szép kék szem árnyékában fürdő arc. Beszéde reszketős, de vigyáz minden kiejtett szóra. A szellemi fürgeség meglepő.

— Kérem szépen, tetszik tudni, vidéken lakom. Nem vagyok már fiatal és megúntam a falusi életet. A falun nagyon leromlottak az erkölcsi viszonyok. A fiatalok nem tisztelik az öregekben a kor, a kor iránti tisztelet érzése kiha t belőlük. Meglehetősen jó anyagi körülmény k között élek, nem akarok senkinek sem a terhére lenni. Városba szeretnék jönni, még pedig olyan idősebb házaspárhoz, akik egy szobát bocsátának rendelkezésemre, akár bútorozottan, akár anélkül, meg aztán megengednék, hogy magam főzzem meg az étkeimet. Mert a magam szakácművészetében bizom a legjobban. De egy kikötésem van: olyan helyen szeretnék lakni, mely közel van a templomhoz. Mert templom nélkül élni nem tudok.

Hirdetési szövegnek szánta a fentebb elmondottakat, de mi már a leadáskor tudtuk, hogy a szavakból értékes cikk lesz. Mert milyen ritkán lehet hallani a mai materialista erkölcsileg zilált világban azokat a szavakat, melyek megremegtetik egész valónkat, melyek egy elfelejtett, földierien szép világról libbentik fel a fátylat:

— Templom nélkül élni nem tudok.

A fiatalok, akik más tanok és ideák emlíni nevelkedtek, nem igen tudják felméni a fentebbi szavak értékét. Ők egész más világban élnek: abban, ahol a jelszavakkal handabandznak, abban, ahol vér folyik, ahol testvér testvér ellen ront. De mi öregebbek, akiknek még szent minden, amit apáinktól örököltünk, megtorpanunk, mikor ilyen szavaka hallunk.

— Templom nélkül élni nem tudok...

Ezeket a szavakat csak egy olyan nemes lélek mondhatta, aki kiegyensúlyozott életet él, aki megbocsájtott mindenkinek minden bűnit, aki egyik lábával már rálépett az elmúlás küszöbére, aki lélekben már Istennél van és ölében örök alvásra készül. Risnyovszky Endre.

Elektro és rádiószükségleteit

fedezze a nitrai előnyösen ismert

CHATERNUCH-cégnél,

ahol minden e szakmába vágó dolgot olcsón szerezhet be. Rádiók szakszerű javítása olcsón és lekiismeretesen. Rádió és villanyszükségleteire kérjen díjmentes árajánlatot.

NITRA, Hlinkova ul. 41. sz.

Apróságok az iskolából.

Közl: Brenner Tivadar.

A szórakozott emberke.

Az egyik V. o. fiúövendékemtől kérdezem:

— Ki volt szent Péter?

A fiú egy lélekzetre fújta el:

— Szent Péter volt az első római pápának a látható feje.

Becsületbevágó dolog.

Egyik VI. o. földműves-leányövendékemet igyekeztem rábeszélni, hogy folytassa a tanulmányait, iralkozzék be a polgári iskolába.

A leány édesanyja kedvellenül legyintett:

— Ó, azt mi nem tehetjük, tanító úr.

— S ugyan miért nem? — kérdezem kíváncsian.

— Azért, kérem szépen, mert paraszti ruhába nem járhat oda, ha pedig ledobja magáról ezt a viselétet, a mi „partinkba” elvész a becsülete.

Tréfás félreértés.

A VI. elemibe járt hozzám egy fiúrokonom. Egy olasz birtokosnévűs után érdeklődött nálam, mert arra a keresztrejtvény megfejtéséhez szüksége volt. Mielőtt felelhettem volna, az ott settenkedő szemfüles és okoskodó iskolaszolga szemrehányóan szól oda neki:

— Mit zaklatja ilyesmivel a tanítóbácsfi. Hát még annyit sem tud, hogy Magyarországon sem olasz birtok, sem olasz birtokos nincsen.

A szórakozott levélíró.

A feleségem egyik nővérének a fiáért, a feni fiúért. — aki a már előbb kivándorolt szülei után fölünk ment ki Amerikába, — hajóraszállásának napján a szerencsés utazásáért idehaza szentmisét szolgáltatam, amelyen én magam orgonáltam. Később erről értesítettem a kis rokonomat is. A fiú — nagyfokú szórakozottságában vagy talán meghatottságában — így köszönte meg Newyorkból a figyelmemet:

— Nagyon köszönöm a kedves Tivadar bácsinak, hogy értem szentmisét mondatott; végtelenül sajnálom, hogy azon nem vehettem részt.

A király hatásköre.

Egy V. o. nővendékem az alkotmánytani órán így felel a törvényhozásról:

— A törvényeket a képviselők kihozzák, azután a király megszenteli őket...

Csak az osztály kacagására eszmél fel, amikor is kijavítván önmagát, így folytatja:

— ... azután a király szentté avatja őket.

Tréfás értelmezés.

Történelemből felel az egyik V. o. lánytanítványom. Elmondja, hogy I. Lipót királyunk negyvennyolc évig viselte a magyar koronát.

Tudni akartam, hogy érte-e a kislány ezt a mondatot, azért megkérdezem tőle:

— Hogyan gondold azt, amit most mondtál? Azt hiszed talán, hogy I. Lipót negyvennyolc éven át éjjel-nappal hordta fején a koronát?

— Nem, — mondja komolyan a kislány, — csak nappal.

Egy nitrai szlovák költő újabb sikere. A közelmúltban adta ki legújabb verskötetét Maruša Jusková, a nitrai származású, jónévű költő. A szép kiállítású, grafikai felkészültségű könyvet Baňská Slavnicán adták ki. A versek újabb bizonyítékai Juska Mária nitrai szlovák költő tehetségének.

A három tükör.

(Ismeret példa)

Itt a tükör, kívántad kis lányom.
Szeretettel küldi anyukád,
és hogy lásd, milyen gondja van rád,
a csomagban nem egy van, de három.
Használd javadra, szívből kívánom.

Édes anyucim! Te szent, te drága!
Bözszi lázzal csomagot bogoz;
benne tényleg három kis doboz.
Az egyikben rózsaszín a spárga;
felnyitja, — kis tükör nevel rája.

Kacérkodik, — hisz fiatal, lányos.
Haja, mint omló selyemkárpit
árnyalja arca vérrózsáit.
Kél fogsora gyöngysor, nem hiányos;
egész lénye elragadóan bájos.

De csill!.. mi ez... való e, vagy álom?
A tükör hirtelen megszólal
gyöngybeűs, finom anyaszóval.
Boldog mosoly a csöpp rózsaszájon:
... „ilyen vagy lányom...”

Hát a másik, lássuk, mit mond nekem?
Kiveszi... elborul a szíve,
rózsás arenak sáppad a színe...
Csont, halálfej, művészet remeke;
rajt az írás betűje fekete:
... „ilyen leszel gyermekem...”

A harmadik drága aranyérem,
rajt a szeplőtelen Szűz képe.
Nézi... szívében égi béke...
szól az intés esdő hófehéren:
... „ilyen légy szeretelt vérem!...”

A szent érmet nyakába akasztja.
Mit ér festünk múltó szépsége,
ha nem dísz lelkünk épsége?
Szavad, anyám, az Isten malasztja;
lányod tükörnek Máriát választja.

Czeizel Rudolf.

Operett-bemutató Nitrán. Szombaton, február 15-én lesz bemutatója két nitrai szerző színpadi alkotásának: a „Bohémek édenje” (Raj bohémov) című operettnek. A szöveget dr. Kostolný tanár, a jeles szlovák író írta, a zenét Bröckner Oito, a nitrai városi zeneiskola volt igazgatója komponálta. Az igen érdekes tárgyú operett előreláthatólag sok érdeklődőt fog vonzani a katol. kultúrházba. A zenekarban ott találjuk a nitrai zeneélet minden kiválóságát. Kultúr-eseménytelen világunkban üdítőleg hat minden vállalkozás, különösen akkor, ha az irodalom és zene jelesei jelentkeznek alkotásaikkal.

Egy merész témáról, a női kérdéssről tartott előadást Miklósk a Kutlik Márta tanárnő a Kultúr-házban. Az előadás annyira bátor, annyi igazságot feltáró volt, hogy a hallgatók az előadónő fejtegetéseit. Az előadónő maga is asszony, két szép gyermek anyja, ki a leghivatottabb arra, hogy ehhez a kényes témához a tapasztalat alapján hozzászólhasson. Nagyon örülnénk, ha a tanárnőt többször ott látnók az előadó asztalnál.

Nyilvános árverés.

A nitrai adóhivatal 1941. február 21-én, délelőtt 9 órakor nyilvános árverést tart a pénzügyi hivatal helyiségeiben. Eladásra kerül 27 különböző típusú rádió.

Jókarban levő pianino eladó. Cím a kiadóban.

Anyakönyvi kivonat.

(Két hétről.)

Születések:

Marhula József Gálgóc fia Iván, Weiser Mendel Vyčapyopatovcic fia József, Látečka József Lehota fia László, Rehák Mihály Nitra fia József, Berec István Nitra lánya Anna Mária, Mrázik István Nitra fia István, Cserenyánszky József H. Lefantovce halvaszületett fia, Kepenczey Anna Nitra fia Milán, Kraushuber Nitra lánya Teréz, Oravec János Behince lánya Éva, Stopa Vilmos Nitra lánya Matild Zsuzsanna, Vavro Emil Nitra fia Péter, Kucharik Júlia Prievidza lánya Eleonora Gizella, Galbavy István Nitra lánya Mária, Gregor Rudolf Nitra fia Iván, Kiss Bálint Mehenice fia Zoltán, Veres Ferenc Nitra lánya Éva, Molnár János Cabaj fia Károly, Dr. Ádám László Lapágyarmat lánya Ibiana, Rusnák József Nitra lánya Mária, Seethaller Sándó Nitra lánya Erika, Machúč Mihály Nitra lánya Božena, Milo István D. Sittár fia Gábor, Papučik József Nitra fia Mihály, Juran Mihály Nitra fia Mihály.

Házasságok:

Magdina István Nitra és Danko Helén Nitra, Mandák Lajos Nitra és Kapitány Erzsébet Nitra, Kohn Henrik Nitra és Neumann Helén Nitra, Massányi Ödön Nitra és Svobodník Eleonora Ružomberok, Farkas László Nitra és Kuchta Helén Trenčín, Vičák Zoltán Nitra és Drechsler Mária Nitra, Jalaksa Antal Sg Salamon Leontínnel, Schlansky Henrik Nitra Blaha Rozáliával, Meliš Péter Nitra Dodoš Terézzel Nitra, Dr. Vančo Pál Nitra Balko Máriával Hlohovec, Heutschy János Dobsi a Krajčovič Anna Nitra, I anič Mihály Sarluský-Kajsa Malena Anna Nötty, Figuli József Aranyosmarót Machay Máriával Revuca.

Halálozások:

Wohlstein Zsigmond Nitra 64 éves, Molnár András 86 éves Nitra, Látečka László 3 napos Nitra, Sáranyé Agna szül. Psenák 71 éves Nitra, Janega Róbert 8 éves Silyről, Sonnenfeld Margit 60 éves Nitra, Kovács János 66 éves Nitra, Gyuracska Magdolna 60 éves Nitra, Nyakas Éva 5 hónapos Nitra, Gratsinger Éva 2 éves Nitra, Lehocky Vince 17 éves Néver, Kirchner Ferenc 79 éves Nitra, Kitka Emilia 8 éves Degrés, Chnapek László 5 éves Kynek, Novovosky János 2 hónapos Prievidza, Molnár Károly 4 napos Cabaj.

Tűzoltóink farsangzáró táncmulatsága. Február 24-én rendezik hagyományos farsangzáró táncmulatságukat derék tűzoltóink, melyre ezúton is meghívják a nitrai közönséget. A táncmulatság az Iparosházban lesz. Kezdeté du. 5 órakor. Belépő díj 5 korona. A listza jövedelmet tűzrendészeti célokra fordítják.

Tea-est az Iparos házban. A régi szép idők jutnak eszünkbe, ha arról szerzünk tudomást, hogy a nitrai Iparoskör február hó 16-án saját színházában tea-estélyt rendez. Kezdeté du. 6 órakor. Belépő díj 5 korona. Vendégeket szívesen lát a rendezőség.

Vyhlaška. Nitra, dňa 12. februára 1941. Číslo: 1568—41—T. Mesto Nitra dá ihned' do nájmú pre obchod, poľnoh. živnosti' jeden simple kiosk, predtým uživaný Slovenskou reklamnou službou, na Štefánikovo námestí, naproti sedrii, za mesačnú 120.— Ks náomné.

Nájomné je splatné štvrt'ročne vopred a s prvým nájomným je treba složiť eš e štvrt'ročné nájomné ako kauciu.

Nájomník má z platiť verejnú dávku a poplatky. — Kiosk bude inventárne odovdaný a nájomník je povinný ho vlastným nákladom v dobrom stave udržovať.

Výpovedná lehota je štvrt'ročná.

Mojto v. r. vládny komisár mesta.

Fiatal fajsziólló Zoboron

kb. 2 magyar hold, fagymentes helyen, szép fekvéssel, eladó. Érdeklődni lehet a tulajdonosnál. Zobor, Komlóvágy 56.

Halálozások. Kirchner Etelka f. A mélységes döbbenet és szánalom szárnyán kelt útra a szomorú hír, hogy Kirchner Etelka, Kirchner nitrai állatorvos, főtanácsos 21 éves, szép, életerős leánya rövid betegeskedés után elhunyt. Minden halálhír szomorú, de különösen szomorú akkor, ha olyan valaki elhunytáról számol be, aki a szívünkhöz nőtt, aki kedvességével, leányos bájával felüdített minket. Kirchner Etelka nemcsak a megölt szülők halottja, hanem halottja az egész városnak. Erről a szeretetről beszél az a nagy, méreteiben impozáns temetés, melynek keretein belül vettek utolsó búcsút a halottól.

Tragikus véletlen, hogy Kirchner Etelka temetése napján volt 21 éves. Ez a születésnapj ünnepét már mozdulatlanul, túlvilági megnyugvással az arcán fogadta.

Nagyon vallásos, ájtatos lelkű leány volt. Gyakran láttuk őt a szentséghez járulni.

Mikor egy szép fiatal leány meghal, azt mondják, hogy bimbó hullt le az élet fájáról. Korai és váratlan halála mélységesen megindított mindenkit és a rokonszeny általános. Minden részvétünk a szülőknek szól. A mennyben angyal lélekre volt szükség, a jó Isten választott.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik szeretett halottunk temetésén résztvettek, koporsójára virágot, koszorút helyeztek, vagy részvételnek más úton adtak kifejezést, ezúton mondunk hálás köszönetet. Külön mondunk köszönetet a különféle egyesületeknek, intézeteknek, akik testületileg vettek részt a temetésen. A gyászoló Kirchner-család.

Králik Antika f. Mindössze 15 éves volt, mikor a fagyos halál örökre lezárta szemeit. Február 11-én halt meg Érsekújvárott Králik Antal, Králik Ferenc nitrai vendéglős kisfia. Édesanyja látogatására ment, útközben meghalt, a gyászgyulladás állt be, mely végzett is a törékeny testű, a szenvedésnek tengeren állandóan hajókázó kislival. Szellemi intelligenciája, felvilágosodottsága meglepő volt. Temetése Érsekújvárott ment végbe, nagy részvétel mellett. Mi, akik ismertük a jólelkű, barátkozó természetű kislit, lélekben ott állunk a koporsó mellett és vettünk utolsó búcsút Tőle, aki oly sok földi sze vedésen keresztül, jótékony véletlen folytán az örök béke és megnyugvás révébe jutott. Isten veled kis Antik!

Színlelőadás Berencsen. A berencsi műkedvelők február 23-án és 24-én előadják a „Szegény juhászlegény” című hatásos operettet. Február 23-án két előadás lesz. Még pedig: du. 3 órakor és este fél 7 órakor. 24-én csak este lesz előadás.

Dr. Falih két legújabb könyve már megjelent és kótenként lapunk kiadóhivatalában is megrendelhető. 1. Nitra Arany Könyve. 2. Nitrai Fejék. Számos képpel. Egy-egy kötet ára 20 korona.

Hasznáit, jó állapotban levő pianinót veszek. Cím a kiadóban

NITRAMEGYEI SZEMLE

Felelős szerkesztő és lapkiadó:

Risnyovszky János.

Kéziratokat nem adunk vissza!

Nyomja Risnyovszky János könyvnyomdája

(ezelőtt „Corvin”)

Nitra, Piaristák-ut. 22.